

Till

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

e-post: u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar från Umeå folkhögskola avseende SOU 2024:42 Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid

Umeå folkhögskola (Ufhs) har med stor behållning tagit emot utredningen som från vårt perspektiv i huvudsak väl beskriver folkbildningens breda landskap med dess förtjänster och utmaningar. Vi tackar för möjligheten att ge respons.

Ufhs är en medelstor folkhögskola med säte i Norrlands största tätort. Vi har på senare tid gjort en resa från landsbygd in till stadsmiljö och har numera vårt huvudsäte i ett mångkulturellt bostadsområde med sociala utmaningar. Vi har en stor allmän kurs och i övrigt ett brett utbud av kurser där vi på senare tid fokuserat på arbetsmarknad och integration. Förutom folkbildningsverksamhet har vi samarbete med Arbetsförmedlingen för studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF) och Rusta och Matcha (KROM).

Ufhs är en del av stiftelsen Pingströrelsens Skol- och kursverksamhet (PSK) i vilken vi har fyra systemskolor med tätt samarbete.

Utredningens utgångspunkter och problembild

- Ufhs förstår att den sorts problematik gällande fusk hos studieförbund som anges som en viktig utgångspunkt för utredningen behöver hanteras men vill påpeka att vi inte känner igen oss i problembilden. Risken är som vi ser det att beslut tas för hela folkbildningen utan att beslutsunderlagen gäller för hela bredden.

Införandet av ökad kontroll från statens sida (avsnitt 16.3) bör inte öka mer än nödvändigt för att inte hämma den flexibilitet och frihet som är vår stora styrka i mötet med de samtida utmaningar som utredningen med rätta lyfter fram.

9.2 Folkbildningen når många, men har svårt att nå vissa grupper

- Ufhs **tillstyrker** delvis förslaget. Arbetet med att nå fler grupper är en prioriterad fråga. Vi vill till det tillägga att man bör beakta att folkbildningen redan nu är en aktör som möter och integrerar grupper i samhället på ett sätt som få andra aktörer gör. Kvantitativt är det inte samma nivåer som välintegrerade svenskar med det bör knappast förvåna. Kvalitativt är varje individ och familj i utanförskap som integreras i det svenska samhället en stor vinst.

Att nå fler grupper är också en resursfråga (anpassningar, uppsökande verksamhet m.m.). Staten kan inte frysa resurser till folkbildningen och samtidigt förvänta sig utveckling.

12.3.2 Det nya övergripande målet för folkbildningspolitiken ska vara höjd bildningsnivå, höjd utbildningsnivå och ökad delaktighet i samhället

- Ufhs **tillstyrker** det nya övergripande målet. Vi uppfattar att utredningen menar att det tidigare demokratimålet är införlivat i dessa mål och att målet att arbeta för stärkt demokrati förutsätts i folkbildningens uppdrag.

12.3.3 Fyra delmål ska finnas för folkbildningspolitiken

De fyra delmålen ska enligt utredningen vara:

-Att fler människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter

-Att fler människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktigheten i kulturlivet ökar och breddas

-Att fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier

-Att folkbildningens verksamhet bidrar till ökad sammanhållning och gemenskap genom att nya målgrupper nås och att personer med olika bakgrund och förutsättningar möts i folkbildande sammanhang

- Ufhs **tillstyrker** delvis delmålen. Vi menar att det kan finnas en risk att formuleringarna allt för mycket kommer styra mot kvantitativa mått. Vi vill inte hamna i en situation där vi väljer bort "svåra" deltagare (tex. en deltagare som kräver lång tid för att nå behörigheter) till förmån för "enkla".

12.3.4 Syftet med statsbidraget är att säkerställa finansiering av en infrastruktur för folkbildning i hela landet för att på så sätt främja det övergripande målet för folkbildningspolitiken

- Ufhs **tillstyrker** det föreslagna övergripande syftet med statsbidragen till folkbildningen.

Som en skola belägen i Norrland vill vi skicka med att ingen folkhögskola norr om Stockholm konsulterats i utredningsarbetet. Vi menar att det sannolikt finns förutsättningar specifikt för folkbildningen i norr (lokala såväl som det finns globala förutsättningar och trender) som riskerar missas. Ett exempel är att vi i de två nordligaste länen med stor marginal har lägst arbetslöshet i Sverige, detta påverkar naturligtvis våra förutsättningar. Samt att de stora industrisatsningarna, som detta delvis beror på, på vissa platser formar ett helt nytt mångkulturellt landskap vars behov folkbildningen vill möta.

Ufhs öskar dessutom att staten tar över hela finansieringen av folkbildningen. Med nuvarande system där regionerna själva väljer vilket bidrag man vill ge skapas stora skillnader i förutsättningar för folkbildningen i landet.

14.3 Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska fortsatt fördela statsbidraget till folkbildningen i myndighets ställe

- Ufhs **tillstyrker** förslaget.

16.5.1 För att få statsbidrag ska bidragsmottagarna varje år redovisa till Folkbildningsrådet respektive SISU Idrottsutbildarna vilka samverkanspartner som under föregående verksamhetsår har deltagit i den statsbidragsfinansierade folkbildningsverksamheten. Av redovisningen ska framgå hur den samverkande verksamheten har bidragit till att främja de av riksdagen beslutade målen för folkbildningspolitiken

- Ufhs **avstyrker** förslaget.

Utredningen ger ett ambivalent intryck när den beskriver folkbildningens relation till samarbetspartners i civilsamhället. Man skriver fram hur dessa relationer bidrar till att bredda folkbildningens kontaktyta mot samhället och därmed kommer den fler till del (vilket även innefattar att kunna hållbar dialogen med antidemokratiska element, se avsnitt 9.3.3.), men vill samtidigt *betona risken* med samverkan. Givetvis har alla aktörer inom folkbildningen ett ansvar att inte bidra till fusk, brott och antidemokratiska tendenser. Vi tror att problemen är små i förhållande till fördelarna när det kommer till samverkan och önskar att det förhållandet speglas i kraven på kontroll.

18.1.4 Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska som huvudregel likt myndigheter fortsatt kunna omfördela återbetalda medel till annan verksamhet som omfattas av anslagsändamålet oavsett vilket budgetår som utbetalning och återbetalning hänförs till

Utredningen föreslår att om återbetalningarna uppgår till ett väsentligt belopp i relation till anslagets storlek ska medlen i stället återbetalas till staten. Med väsentligt belopp ska avses belopp som under ett budgetår uppgår till mer än 10 miljoner kronor på ett anslag. De medel som överstiger 10 miljoner kronor ska återbetalas. För anslag 14:1 som utbetalas av både Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska beloppsgränsen sättas procentuellt i förhållande till tilldelade medel. Återbetalningsskyldighet införs genom att villkor införs i anslagsbrev för folkbildningen om att bidrag som återbetalas från studieförbund, RF-SISU-distrikt eller från folkhögskolor till Folkbildningsrådet eller SISU Idrottsutbildarna ska återbetalas till staten

- Ufhs **avstyrker** förslaget. Återtaget statsbidrag bör istället omfördelas av Folkbildningsrådet till folkbildningsverksamhet.

2024-12-09

För Umeå folkhögskola,

Kenneth Mattebo
Rektor